

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep.
0030 Oslo

Oslo, 24.09.2010
Vår ref.: EK

Høring av rapporten "Prosesskartlegging av bedriftsetablering"

Vi viser til høringen av rapporten "Prosesskartlegging av bedriftsetablering" utarbeidet av Rambøll Management Consulting AS. Næringsdepartementets ber i brev 16. juni 2010 om synspunkter på det generelle innholdet i rapporten og hvorvidt dette stemmer med den erfaring adressatene har. Det bes også om synspunkter og eventuelle forslag til oppfølging for de konkrete forbedringsforslagene som rapporten nevner. Et overordnet mål med undersøkelsen har i følge departementet vært å finne ut mer om bedriftsetablering fra bedriftenes ståsted, og få et bredere kunnskapsgrunnlag som kan brukes til å finne gode løsninger til hvordan etablering av bedrift kan gå lettere.

Forenklinger for småbedrifter

Revisorforeningen er opptatt av gode rammebetingelser for et sunt og velfungerende næringsliv, ikke minst for de mange småbedriftene i landet vårt. Våren 2009 presenterte vi konkrete forslag til forenklinger i aksje- og regnskapslovgivningen for de minste selskapene. Vi mener at disse forslagene vil gjøre det enklere for små foretak, også i etableringsfasen. Forslagene til videre arbeid i Rambølls prosesskarleggingsrapport tar bare i begrenset grad opp slike viktige tiltak.

Samhandling mellom myndigheter og bedrifter

Rambøll anbefaler i rapporten å vurdere enkelte tiltak som skal bedre samhandlingen mellom myndigheter og bedrifter under etablering, særlig elektronisk samhandling. Revisorforeningen anser at det er nødvendig å stadig arbeide for forbedringer som kan gi en enklere hverdag for bedriftene på dette området. Revisorforeningen har over flere år engasjert seg i det løpende arbeidet med å utvikle og forbedre de offentlige tjenestene. Vi har lagt særlig vekt på arbeidet med Altinn og tiltak for god kommunikasjon med skatteetaten. Det vil vi fortsette med.

Sosiale rettigheter for bedriftsetablerere

I Rambøll-rapporten anbefales det også å vurdere tiltak for å sikre sosiale rettigheter for bedriftsetablerere som er mer på linje med lønsmottakeres rettigheter. En slik utjevning kan ha stor betydning for om enkeltpersoner tør å realisere planer om å starte egen bedrift. Vi mener mye taler for større likebehandling av verdiskaping i egen bedrift og i lønnet arbeid når det gjelder sosiale rettigheter. Muligheten for trygdebedrageri er en risikofaktor i denne forbindelsen. Her kan revisor bidra for å redusere risikoen.

Revisjonsplikt

Under overskriften "Tiltak som reduserer etablererens risiko", anbefaler Rambøll å ta opp til ny vurdering å fjerne revisjonsplikten for små foretak. Et annet sted i rapporten er det vist til utredningen i NOU 2008:12 – Revisjonsplikten for små foretak, der et flertall gikk inn for å beholde revisjonsplikten. Rambøll legger vekt på tilbakemeldingene fra intervjuene med etablererne, og uttaler at disse "viser at revisjon ses som en ren kostnad for etablererne. Etablererne ser ikke verdien av en revisjon, spesielt ikke dersom de har regnskapsfører."

Revisorforeningen mener at vi bør beholde revisjonsplikt for de minste aksjeselskapene og innføre revisjonsplikt for små NUF. Dette standpunktet er fylldig begrunnet i NOU 2008:12 og i vårt hørings svar til denne utredningen. Finansdepartementet har varslet en lovproposisjon om revisjonsplikt i løpet av høsten.

Det er en stor fordel for småbedriftene å ha en revisor som følger med på virksomheten. Revisor sørger i praksis ofte for at klienten holder seg innenfor lover og regler som gjelder for virksomheten og at beregningen av skatt og avgift blir riktig. Revisor følger med på økonomistyringen i bedriften på en annen måte enn det regnskapsføreren normalt makter, og sier fra dersom det er nødvendig å endre kursen. Revisoren hindrer dermed at klienten senere havner i vanskeligheter. Samtidig synes ikke nødvendigvis de fallgruvene bedriften ikke falt ned i fordi revisor var til stede, så godt for klienten.

En undersøkelse vi har foretatt blant våre medlemmer om revisjonsoppdrag for aksjeselskaper med mindre enn 5 millioner kroner i omsetning, viser at revisor måtte foreta korrigeringer i regnskapet, lønnsinnberetning eller skatterapportering i over 70 pst. av de selskapene som brukte ekstern regnskapsfører. I mer enn 60 pst. av de samme selskapene var det revisor som satt opp årsregnskapet (teknisk regnskapsavslutning) og utarbeidet selvangivelse.

Rambøll har i rapporten valgt å legge ensidig vekt på tilbakemeldinger fra etablererne i sin anbefaling om å vurdere å fjerne revisjonsplikten for små foretak. Vi mener det må være åpenbart at det gir et altfor tynt og ensidig grunnlag. Det nytter ikke å nøye seg med å spørre de som skal revideres og betale for revisjonen, om de ønsker å beholde denne kontrollen. Nytteverdien for brukerne av den reviderte informasjonen må være det sentrale. Vi vil her særlig peke på den nytten revisjon har for skattemyndighetenes kontroll.

Skattekontroll med foretak i Norge baseres på at foretakene er underlagt lovbestemt revisjon. Vi tør påstå at opphevelse av revisjonsplikten for små foretak vil føre til betydelig økte skatteunndragelser, både av merverdiavgift, skatt på lønn til ansatte og selskapsskatt. I Sverige beregnet regjeringen Reinfeldt et forventet årlig skattetap på 1,3 milliarder kroner da de innførte en grense for revisjonsplikt på 3 millioner kroner i omsetning. I Norge bygger skattekontrollen i større grad på den lovpålagte revisjonen enn i Sverige, og vi må derfor forvente et relativt høyere skattetap hos oss.

En helt sentral del av revisjonen er å kontrollere fullstendigheten av inntektene. Revisorene har kompetanse på dette og foretar særskilte revisjonshandlinger for å avdekke om noe er holdt utenfor regnskapet og selvangivelsen. Regnskapsførerne fører ingen slik kontroll.

I rapporten er det sett på situasjonen til fire utvalgte bransjer. Vi støtter at forholdene bør legges bedre til rette for etablering også i disse bransjene. To av disse bransjene – restaurantnæringen og bygge- og anleggsbransjen - er sett på som spesielt utsatte for skatteunndragelser. Det er vanskelig for seriøse aktører å etablere seg i bransjer hvor mange av aktørene driver svart. Disse bransjene vil rammes spesielt dersom revisjonsplikten blir borte og en større andel av omsetningen holdes utenfor beskatningen. Det er et etableringshinder. Rapporten har oversett en slik virkning.

Revisjon hindrer skatteunndragelser og annen økonomisk kriminalitet. Gjennom det bidrar lovbestemt revisjon til et sunt næringsliv der det skal lønne seg å være lovlydig. Revisjonsplikten for små foretak bør beholdes.

Med vennlig hilsen
Den norske Revisorforening

Per Hanstad
Adm. dir.

Harald Brandsås
Fagdirektør

Kopi: Finansdepartementet